

ΤΡΙΚΑΛΙΝΗ ΛΕΣΧΗ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Το ενημερωτικό αυτό διμηνιαίο φυλλάδιο (***) θα εστιάζει σε προβληματισμούς, σε ειδήσεις και σε ιδέες σχετικά με την καθημερινότητα της πόλης και της περιφέρειας. Οι συντάκτες του φυλλαδίου θα μας καθοδηγούν στο τι συμβαίνει στην πόλη μας, στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό, καθώς και γιατί έχει σημασία σε μας τους πολίτες. Θα αποστέλλεται στα μέλη και τους φίλους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και φιλοδοξεί να δημιουργήσει μια στήλη αναγνωστών με τίτλο “Comments and Discussions” επί των δημοσιευμένων κειμένων.

(*) Μοιράσου τις σκέψεις σου μαζί μας. Γράμματα με ιδέες, παρατηρήσεις και προτάσεις για τα προβλήματα της καθημερινότητας και όχι μόνο είναι καλοδεχούμενα στο email της Λέσχης.

(**) Θα είναι διαθέσιμο και στον Ιστότοπο της Λέσχης (tlp.gr) τον επόμενο μήνα από την αποστολή του στα μέλη και τους φίλους της Λέσχης.

Περιεχόμενα

Γράμμα από τον Πρόεδρο.....	3
Γράμμα από την Γ. Γραμματέα.....	4
Επόμενες Δράσεις ΣΤ' Περιόδου 1ο τετράμηνο.....	4
Ο πολιτισμός της καθημερινότητας (επιλογές). Σεβασμός – τήρηση ΚΟΚ.....	4
Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων.....	5
Η Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη στον 21ο αιώνα.....	5
Ένα χρόνο μετά των Daniel – Απολογισμός αποκατάστασης.....	5
Κάποιες παλαιότερες εκδηλώσεις.....	5
Φωτογραφικό Ενθύμιο Ετήσιου Μεγάλου Συνεδρίου 2024 για τον Daniel.....	5
Συμπληρωματική εκδήλωση στο συνέδριο για τον Daniel.....	5
Η τελευταία εκδήλωση της προηγούμενης περιόδου.....	8
Δημοσιεύσεις.....	9
Ερευνα: Δεν οδηγούμε σωστά, αλλά θεωρούμε «ανεύθυνους» τους άλλους.....	9
Εθνικοί Προβληματισμοί.....	10
Το Δημογραφικό.....	10
Λειψυδρία και ΑΠΕ.....	12
Μια τολμηρή πρόταση για τις Ενοπλες Δυνάμεις.....	13
Ο αργός, αόρατος «θάνατος» του αγρότη.....	15
Οικολογική ευαισθησία.....	17
Οι δυσκολίες επιστροφής στην ελληνική ύπαιθρο και τα παράδοξα.....	17
Συνεντεύξεις.....	19
Μιχάλης Μπλέτσας: Από το MIT στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας.....	19
Ντάνιελ Ζίμπλαντ.....	19
Άμυνα. Βλέποντας στο Μέλλον. Η Ναυτική Ισχύς.....	20

Γράμμα από τον Πρόεδρο

Αγαπητά μέλη, συνοδοιπόροι στις προσπάθειες της Λέσχης

Ήδη πέρασαν 5 χρόνια από την σύλληψη της ιδέας για την ίδρυση της Λέσχης.

Αναπολώ τις πρώτες συναντήσεις - συζητήσεις με τον καλό μου φίλο Χρήστο Λάππα, αρχές του 2019, σχετικά με την οργάνωση και τους στόχους της, και τις πρώτες πιλοτικές θα έλεγα εκδηλώσεις που - παρότι πιλοτικές - είχαν τεράστια επιτυχία.

Όμως αυτά είναι παρελθόν. Τώρα βλέπουμε στο μέλλον και την επόμενη “ΣΤ” περίοδο δράσεων (10/24 – 6/25).

Ο αρχικός προγραμματισμός έχει ολοκληρωθεί, αλλά απομένουν κάποιες λεπτομέρειες και αλλαγές που είναι αποτέλεσμα της επικαιρότητας – καθημερινότητας, αλλά και της διαθεσιμότητας των ομιλητών – εισηγητών.

Θα αναφερθώ στις εκδηλώσεις του επόμενου τριμήνου που περιλαμβάνουν **τον 11/24 τον “Μηχανισμό των Αντικυθήρων” και τον 12/24 την “Υγεία”**.

Στο τέλος Ιανουαρίου του 25 σχεδιάζεται η εκτέλεση μιας ημερίδας σχετικά με την κατάσταση στην Θεσσαλία ένα χρόνο μετά τον Daniel, η ημερίδα θα συνδυαστεί και με την κυκλοφορία των πρακτικών του Συνεδρίου

Κλείνω με κάτι πολύ σημαντικό που αποκτά πλέον θεσμική ταυτότητα. **Το Ετήσιο Συνέδριο της Λέσχης που έχει το θεμέλιό του στο μεγάλο συνέδριο του Ιανουαρίου του 24 που αφορούσε τον Daniel και τις καταστροφικές συνέπειές του.**

Θα πραγματοποιηθεί μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2025 με γενικό τίτλο: **“Παιδεία και Ένοπλες Δυνάμεις”** και θα εστιάσει στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι παραγωγικές σχολές να φέρουν στους κόλπους τους μαθητές, γεγονός που σε βάθος χρόνου θα επηρεάσει τραγικά την άμυνα της χώρας (*) δείτε και την σχετική ΑΠΟΨΗ που περιέχεται στο παρόν Ε.Δ.)

Εύχομαι σε όλους προσωπική και οικογενειακή ευτυχία με Υγεία και Ειρήνη.

Ιωάννης Κ. Γεωργιάδης

Γράμμα από την Γ. Γραμματέα

Αγαπητά μέλη και φίλοι της Λέσχης,

Σάς καλωσορίζουμε θερμά στην ΣΤ' περίοδο δράσεων της ΤΛΠ. Ξεκινήσαμε τον προγραμματισμό των δράσεων της νέας περιόδου με καλή διάθεση και αισιοδοξία. Προσβλέπουμε στη διαρκή μας επικοινωνία, καθώς και τόσο στη σύσφιξη των σχέσεων των μελών της Λέσχης μας όσο και στην αύξηση του αριθμού τους. Για αυτό και για άλλη μια φορά σάς προσκαλούμε να συμμετάσχετε ενεργά, με τις δικές σας ιδέες και προτάσεις στην ηλεκτρονική διεύθυνση της ΤΛΠ. Η νέα περίοδος ξεκινά με την εκδήλωση: «Ο πολιτισμός της καθημερινότητας», ένα άκρως ενδιαφέρον και διαχρονικά επίκαιρο ζήτημα, η οποία αναβάλλεται για το 2025 για τεχνικούς λόγους. Περισσότερες πληροφορίες θα ακολουθήσουν σε επόμενο μήνυμα. Μέχρι τότε, να είστε όλοι καλά.

Με εκτίμηση,

Αγγελική Μπάρδα

Γ. Γραμματέας

Επόμενες Δράσεις ΣΤ' Περιόδου 1ο τετράμηνο

(τόπος και ώρα θα ανακοινωθούν με Δ.Τ. και αναρτήσεις στα ΜΜΕ)

Ο πολιτισμός της καθημερινότητας (επιλογές). Σεβασμός – τήρηση ΚΟΚ

Σάββατο, 19 Οκτωβρίου 2024. Αναβάλλεται για το 2025

(σε συνεργασία με Ι.Ο.ΑΣ. “Πάνος Μυλωνάς” – Δήμο Τρικκαίων και Διεύθυνση Αστυνομίας). Η Καθαριότητα της πόλης, ο Μεγάλος Ασθενής¹

1 Η εκδήλωση μετακινείται για το 2025 για τεχνικούς λόγους

Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων

Σάββατο, 16 Νοεμβρίου 2024

Καθηγητής Ξενοφών Μουσάς

Η Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη στον 21ο αιώνα

Κυριακή, 1 Δεκεμβρίου 2024

Καθηγητής Ηλίας Μόσιαλος

Ένα χρόνο μετά των Daniel – Απολογισμός αποκατάστασης

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2025 (τρίτο 10 ήμερο)

Ημερίδα με τίτλο «Ένα χρόνο μετά των Daniel – Απολογισμός αποκατάστασης»

Κάποιες παλαιότερες εκδηλώσεις

Φωτογραφικό Ενθύμιο Ετήσιου Μεγάλου Συνεδρίου 2024 για τον Daniel

Συμπληρωματική εκδήλωση στο συνέδριο για τον Daniel²

Το **Σάββατο 24 Φεβρουαρίου και ώρα 19:00** στο **Μουσείο Τσιτσάνη**, πραγματοποιήθηκε συμπληρωματική κλειστή εκδήλωση, με στόχο την ολοκλήρωση

2 Κρίθηκε σκόπιμη η επανάληψη της ανάρτησης λόγω σοβαρότητας του θέματος

της θεματολογίας του Συνεδρίου Daniel, με προσκεκλημένο εισηγητή τον Δρ. Δημήτριο Γούσιο ο οποίος δεν μπόρεσε να παραστεί στο Συνέδριο.

Ο Δρ. Γούσιος είναι καθηγητής Ανάπτυξης και Χωροταξίας του Ύπαιθρου Χώρου μίλησε για την **Ανάπτυξη της Θεσσαλικής Υπαιθρου** - ένα πραγματικά ενδιαφέρον και κρίσιμο ζήτημα για τον κάμπο που προκάλεσε το ενδιαφέρον και την ανταλλαγή απόψεων όσων παρευρέθηκαν σε αυτή την στρογγυλή τράπεζα

Περίληψη της εισήγησης

Τα σημάδια της ερήμωσης των χωριών από τις ορεινές περιοχές της Θεσσαλίας εμφανίστηκαν πριν 30 χρόνια, ενώ εδώ και 20 χρόνια το αντίστοιχο φαινόμενο παρατηρείται και στις πεδινές περιοχές. Οι πλημμύρες του Σεπτεμβρίου φαίνεται να λειτουργούν πιο καταλυτικά στην επιδείνωση του φαινομένου, καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος της ακόμη μεγαλύτερης εγκατάλειψης των χωριών.

Και αν πριν 30 χρόνια άρχισαν να ερημώνουν τα χωριά και μετά ακολούθησαν τα κεφαλοχώρια, τώρα αυτό αποτυπώνεται και στην αποδυνάμωση των κωμοπόλεων, με αποτέλεσμα η Θεσσαλία να εξελίσσεται σε μια περιφέρεια των τεσσάρων μεγάλων πόλεων με μικρότερους αστικούς πόλους γύρω τους, οι οποίοι αποδυναμώνονται αντιμετωπίζοντας προβλήματα στην αγροτική παραγωγή, στις υποδομές και στην καθημερινότητα των κατοίκων.

Ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης κ. Δημήτρης Γούσιος ασχολείται εδώ και χρόνια με τα ζητήματα της ανάπτυξης και της χωροταξίας του ύπαιθρου χώρου. Μάλιστα συμμετέχει και στην επιστημονική ομάδα που έχει δημιουργηθεί από την Περιφέρεια Θεσσαλίας για να συμβάλει με τη γνώση της στην ανάκαμψη της Θεσσαλίας μετά τις πλημμύρες.

«Στη Θεσσαλία ήδη απωλέσαμε τα χωριά από τις ορεινές περιοχές εδώ και 30 χρόνια και εδώ και 20 χρόνια το ίδιο πάει να συμβεί και με τα χωριά των πεδινών περιοχών. **Ήδη ένας Γάλλος συνάδελφος μου είπε ότι αυτό που συνέβη με τις πλημμύρες ήταν η εκδίκηση της φύσης από την εγκατάλειψη των βουνών»** τόνισε ο κ. Γούσιος και πρόσθεσε πως **«οι ορεινές κοινότητες των χιλιάδων κατοίκων πριν μερικές δεκαετίες, τώρα είναι εγκαταλειμμένες, άδειες.** Για παράδειγμα στην Αργιθέα ελάχιστοι είναι οι κάτοικοι στα χωριά» τόνισε ο κ. Γούσιος.

Ακόμη και χωριά του Πηλίου, που άλλοτε έσφυζαν από ζωή, τώρα βλέπουν τον πληθυσμό τους να μειώνεται δραματικά, παιδιά να μην γεννιούνται και τα σχολεία να έχουν κλείσει εδώ και καιρό.

Τα χωριά, τα κεφαλοχώρια και οι κωμοπόλεις

«Μάλιστα φαίνεται από τις αναλύσεις ότι μετά τα χωριά, πρόβλημα εγκατάλειψης εμφανίζουν και τα κεφαλοχώρια. Στις δεκαετίες του '80 και του '90 άδειασαν τα χωριά στα βουνά, στη δεκαετία του 2000 «χτυπήθηκαν» τα κεφαλοχώρια των 1.500 – 2.000 κατοίκων και την τελευταία δεκαετία κινδυνεύουν με δημογραφικό μαρασμό

και οι κωμοπόλεις. Οδηγούμαστε δηλαδή σε μια Θεσσαλία των τεσσάρων πόλεων, η οποία, όμως, δεν θα μπορεί να ζήσει έτσι. Γιατί όταν σβήνουν τα χωριά, οι κωμοπόλεις, τα κεφαλοχώρια, υπάρχει απώλεια κεφαλαίου στην παραγωγή, στον πολιτισμό, στην παράδοση, στο περιβάλλον. Υπάρχει μια πυραμίδα στο οικιστικό δίκτυο που διαμορφώνεται από τις πόλεις, τις κωμοπόλεις, τα κεφαλοχώρια, τα χωριά. Τα χωριά εξυπηρετούνται από τα κεφαλοχώρια, τα κεφαλοχώρια από τις κωμοπόλεις, και οι κωμοπόλεις από τις πόλεις» είπε ο καθηγητής. Ο ίδιος τόνισε πως «οι πλημμύρες μπορεί να μην είχαν αυτές τις καταστροφικές συνέπειες, αν τα βουνά δεν ήταν εγκαταλειμμένα, αν δεν είχαν γίνει οι εκχερσώσεις. Φτάνουμε στο σημείο να οργώνουμε και τη γη κάθετα, ώστε το νερό να τρέχει πιο γρήγορα».

Οι πλημμύρες έρχονται να χειροτερέψουν την εγκατάλειψη των περιοχών. Ο κ. Γούσιος εξηγεί πως τα τελευταία χρόνια κάποιοι συνταξιούχοι και άλλοι πολίτες είχαν διαθέσει πολλά χρήματα για να ανακαινίσουν τα σπίτια τους στα χωριά τους και να τα κατοικήσουν. Πολλά από αυτά τα σπίτια υπέστησαν ζημιές από τις πλημμύρες και είναι πολύ δύσκολο οι ιδιοκτήτες τους να θελήσουν να τα ανακαινίσουν ξανά. Και αυτούς τους χάσαμε που θα μπορούσαν να έρθουν ξανά στο χωριό και να ζουν εκεί. Επίσης παρατηρούνταν το φαινόμενο κάποια νέα ζευγάρια να επιστρέφουν στα χωριά και για να ζήσουν από την αγροτική παραγωγή. Και αυτά τα ζευγάρια με τα προβλήματα που υπάρχουν στα χωριά από τις ζημιές στα σπίτια και τα χωράφια είναι ίσως δύσκολο να επιστρέψουν. Ακόμη σπίτια που ήταν εξαρχής εγκαταλειμμένα, αλλά θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν και να αποτελέσουν νέα στέγη για κάποιους, τώρα μετά τις πλημμύρες δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν αυτό το σκοπό».

Παράλληλα, υπάρχουν και χωριά που έχουν αποκοπεί μεταξύ τους λόγω ζημιών σε δρόμους, γέφυρες και άλλους διασυνδετήριους κρίκους. Η εικόνα εντός των χωριών από τις πλημμύρες δεν είναι καθόλου ενθαρρυντική με φερτές ύλες, χόρτα και άλλα αντικείμενα στις αυλές των σπιτιών και τους δρόμους.

- **Πολυδιάστατος πόρος η Κάρλα**

Για την Κάρλα και την κατάσταση που έχει προκληθεί με τα 180.000 πλημμυρισμένα στρέμματα, ο κ. Γούσιος ανέφερε πως η Κάρλα είναι ένας πολυδιάστατος πόρος, μια φυσική λεκάνη, και δεν μπορούμε να την προσεγγίσουμε όπως στη δεκαετία του '60, όταν οι πολίτες για να μην ζήσουν την πείνα της Κατοχής, ήθελαν να βοσκούν και να καλλιεργούν αυτή τη μεγάλη περιοχή. Η Κάρλα είναι ένας περιβαλλοντικός πόρος με μια πλούσια πανίδα και χλωρίδα και έναν φορέα διαχείρισης. Επίσης είναι κτηνοτροφικός πόρος, καθώς κοντά στη φύση μπορεί να αναπτυχθεί μια καλή κτηνοτροφία. Ο τρίτος πόρος είναι η γεωργία και ο τέταρτος πόρος ο τουρισμός. Εμείς που αναλύουμε τα χωριά της Θεσσαλίας, βλέπουμε ότι δύο-τρία νέα ζευγάρια να αποφασίζουν να ζήσουν σε ένα χωριό, μπορούν να αλλάξουν την εικόνα του. Γι' αυτό, λοιπόν, θα πρέπει να βρούμε ποιοι εκπροσωπούν αυτούς τους τομείς, από τη γεωργία, την κτηνοτροφία, το περιβάλλον, τον τουρισμό και να τους καλέσουμε στη διαβούλευση».

Η τελευταία εκδήλωση της προηγούμενης περιόδου

ΤΡΙΚΑΛΙΝΗ ΛΕΣΧΗ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

Νεανική παραβατικότητα: αποτέλεσμα ή σύμπτωμα;

Σάββατο 20.4.2024 - 11.00 πμ
Μουσείο Τσιτσάνη

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

"Νεαροί μικροδιάβολοι ή άγουροι εγκληματίες;"
Δρ Γιάννης Πανούσης
Ομότιμος Καθηγητής Εγκληματολογίας,
τ. Υπουργός Δημόσιας Τάξης &
Προστασίας του Πολίτη

"Διαχείριση συμπεριφορών υψηλού
κινδύνου στην οικογένεια και στο σχολείο"
Δημήτρης Καραθάνος
Σύμβουλος Εκπαίδευσης

"Ποινική ευθύνη και μεταχείριση των
ανηλικών παραβατών, ποινική ευθύνη των
γονέων τους, ποινική προστασία και
αντιμετώπιση των ανηλικών θυμάτων"
Αγορή Παπακώστα
Εισαγγελέας Πρωτοδικών Τρικάλων

"Μία «αιρετική» πρόταση πρόληψης της
νεανικής παραβατικότητας"
Δρ Γιάννης Κουτεντάκης
Ομότιμος Καθηγητής Εργοφυσιολογίας

www.tlp.gr

Συντονιστής της εκδήλωσης θα είναι ο κ. Χρήστος Λάμπας
Ιατρός, τ. Δήμαρχος Τρικαίων.

Δημοσιεύσεις

Ερευνα: Δεν οδηγούμε σωστά, αλλά θεωρούμε «ανεύθυνους» τους άλλους

Τι δείχνει ετήσια έρευνα του ιδρύματος VINCI Autoroutes, η οποία πραγματοποιήθηκε από την Ipsos σε δείγμα 12.413 ατόμων σε 11 ευρωπαϊκές χώρες.

<https://www.kathimerini.gr/society/563019538/ereyna-den-odigoyme-sosta-alla-theoroyme-aneythynous-toys-alloys/>

Νεύρα, βρισιές, διαπληκτισμοί, **παραβίαση των ορίων ταχύτητας**, απόσπαση προσοχής, άσκοπα κορναρίσματα και φυσικά οδήγηση με το **κινητό στο χέρι**. Κάποιοι ξεχνούν να κάνουν ακόμη και τα βασικά: να βγάλουν φλας στην προσπέραση. Κάπως έτσι συμπεριφέρονται ορισμένοι **Έλληνες οδηγοί** στον δρόμο, μολονότι στη συντριπτική πλειονότητά έχουν την πεποίθηση πως η συμπεριφορά τους στο τιμόνι είναι υποδειγματική και πως συνήθως φταίνει άλλος για την τρέλα που επικρατεί στους **ελληνικούς δρόμους**. Αλλωστε, αρκετοί –εάν όχι οι περισσότεροι– έχουμε βρεθεί μάρτυρες σε περιστατικά με οδηγούς που δεν περιορίζονται μόνο στο να εξαπολύουν εκατέρωθεν κατηγορίες, αλλά κατεβαίνουν από το αμάξι για να λύσουν διαφορές, προκαλώντας ακόμη και μποτιλιάρισμα άλλους δρόμους. Πέρα από άλλες ακραίες συμπεριφορές, σε ανησυχητικά μεγάλο ποσοστό οι Έλληνες οδηγοί (50%) παραδέχονται πως άλλες φορές δεν φορούν **ζώνη ασφαλείας**, ποσοστό ακόμη μεγαλύτερο σε νεότερες ηλικίες κάτω των 35 ετών (56%). Κάποιοι είναι και αφηρημένοι. Οκτώ στους δέκα ενίοτε οδηγούν για λίγα δευτερόλεπτα ακόμη και στα... τυφλά, χωρίς καν να κοιτάζουν τον δρόμο.

Σύμφωνα με ετήσια **έρευνα του ιδρύματος VINCI Autoroutes** για την υπεύθυνη οδήγηση, η οποία πραγματοποιήθηκε από την Ipsos σε δείγμα 12.413 ατόμων σε 11 ευρωπαϊκές χώρες, σχεδόν έξι στους δέκα Έλληνες οδηγούς αναγνωρίζουν ότι βρίζουν άλλους οδηγούς (52% Ευρωπαίοι οδηγοί κάνουν το ίδιο), ενώ αντίστοιχο ποσοστό, ήτοι το 57%, δηλώνει πως κορνάρει άσκοπα άλλους οδηγούς που ενοχλούν (το αντίστοιχο ποσοστό στους Ευρωπαίους οδηγούς είναι 50%). Το 48% «κολλάει» σκόπιμα στο όχημα άλλου οδηγού που τον εκνευρίζει, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη (31%), ενώ 26% των Ελλήνων οδηγών δεν διστάζουν να κατέβουν από το όχημα για να διαπληκτιστούν με έναν άλλον οδηγό (21% στην υπόλοιπη Ευρώπη κάνουν το ίδιο).

Τροχαία δυστυχήματα: Με το πόδι πατημένο στην άγνοια

Πάντως, η **έλλειψη προσοχής**, που αποτελεί ίσως από άλλους βασικότερες αιτίες για την πρόκληση **θανατηφόρων ατυχημάτων**, δυστυχώς χαρακτηρίζει όλους τους Ευρωπαίους οδηγούς. Τα στοιχεία είναι αμείλικτα. Το 67% των Ευρωπαίων οδηγών δεν αποχωρίζεται το κινητό, δηλώνοντας πως τηλεφωνεί ενώ οδηγεί, ποσοστό που ανεβαίνει στο 72% σε ό,τι αφορά τους Έλληνες οδηγούς. Αυτή την «κακή» συνήθεια

δυστυχώς επαναλαμβάνει συστηματικά το 44% των Ευρωπαίων οδηγών. Σε ό,τι αφορά τον **ΚΟΚ**, ίσως αποτελεί άγνωστη λέξη για αρκετούς οδηγούς. Σχεδόν εννέα στους δέκα Ευρωπαίους υπερβαίνουν το όριο ταχύτητας κατά μερικά χιλιόμετρα/ώρα, παραβίαση που παραδέχεται και το 81% των Ελλήνων, ενώ το 52% (47% για Ελλάδα) ξεχνάει να ανάψει φλας όταν προσπερνάει ή αλλάζει κατεύθυνση. Κάποιοι έχουν κοιμηθεί ενώ οδηγούν. Σχεδόν ένας στους δύο Έλληνες (38% στους Ευρωπαίους οδηγούς) παραδέχεται πως πιάνει το τιμόνι αν και αισθάνεται κούραση, και από άλλους το 37% έχει την εντύπωση πως **έχει αποκοιμηθεί** για λίγο σε αυτό.

Σε ποια ηλικία πρέπει κάποιος να σταματάει την οδήγηση:

Άλλο μικρότερο αλλά υπαρκτό ποσοστό κυρίως νεότερων σε ηλικία οδηγών παίρνει το τιμόνι στα χέρια όταν βρίσκεται σε μία περίεργη κατάσταση «ευφορίας», αφού δηλαδή έχει καπνίσει κάνναβη. Πιο συχνό είναι και το φαινόμενο αυτό μετά την **κατανάλωση αλκοόλ**. Ετσι, δύο άλλους δέκα Έλληνες άνδρες ηλικίας 25-34 ετών λένε πως έχουν οδηγήσει σε κατάσταση μέθης (17% στην υπόλοιπη Ευρώπη) έναντι 16% όλων των οδηγών (7% για τους Ευρωπαίους οδηγούς). Παράλληλα, το 11% των Ελλήνων (9% Ευρωπαίοι) άλλης ηλικίας δηλώνει πως έχει οδηγήσει έχοντας κάνει **χρήση κάνναβης**. Και όλα αυτά την ώρα που ένα μεγάλο ποσοστό Ελλήνων οδηγών (57%) χαρακτηρίζει «ήρεμη» την συμπεριφορά του στους δρόμους, με μόλις το 4% να παραδέχεται πως εκδηλώνει κάποια επιθετικότητα. Αντίθετα, γι' πολλούς φταίνε οι άλλοι, με το 53% να χαρακτηρίζει τους άλλους οδηγούς «ανεύθυνους».

ΠΗΓΗ η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Εθνικοί Προβληματισμοί.

Το Δημογραφικό

(επανάληψη της ανάρτησης από το προηγούμενο Ε.Σ.)

Το 2022 «έφυγαν» 139.921 Έλληνες και γεννήθηκαν μόλις 75.921

Στα 10.413.982 άτομα ανερχόταν την 1-1-2023 ο πληθυσμός της χώρας, ενώ πέρυσι τέτοιο καιρό ήταν 10.461.627 άτομα – Μόνον το 13,4% ήταν ηλικίας 0-14 ετών

Τάνια Γεωργιοπούλου

30.12.2023

Λιγότεροι και γηραιότεροι είναι μέσα σε μόλις ένα χρόνο οι διαμένοντες στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της [Ελληνικής Στατιστικής Αρχής \(ΕΛΣΤΑΤ\)](#).

Μείωση της τάξης του 0,5% του πληθυσμού που διαμένει στην Ελλάδα σημειώθηκε μέσα σε ένα μόλις χρόνο το 2022 σε σχέση με το 2021 ως αποτέλεσμα των θανάτων (που ξεπερνούν τις γεννήσεις), μάλιστα παρά το γεγονός ότι την ίδια χρονιά

αυξήθηκε ο **πληθυσμός των μεταναστών** που διαμένουν στη χώρα κατά 16.355 άτομα.

Πάντως φαίνεται ότι συνεχίζεται η μετακίνηση μεταναστών που φτάνουν ή ήδη διαμένουν στην Ελλάδα προς άλλες χώρες, καθώς το 2022, 80.307 πολίτες τρίτων χωρών έφυγαν από τη χώρα, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή. Όμως, οι μετανάστες που εισήλθαν στην Ελλάδα το 2022 ήταν περισσότεροι από εκείνους που έφυγαν σε αντίθεση με το 2021 που ενώ είχαν φτάσει 57.120 άτομα έφυγαν 79.596, με αποτέλεσμα το καθαρό ισοζύγιο αφίξεων – αναχωρήσεων πολιτών τρίτων χωρών στην Ελλάδα να είναι αρνητικό κατά 22.476 ανθρώπους. Ο μόνιμος πληθυσμός της χώρας κατά την 1η Ιανουαρίου 2023 εκτιμάται σε 10.413.982 άτομα (5.090.591 άνδρες και 5.323.391 γυναίκες), μειωμένος κατά 0,5% σε σχέση με τον αντίστοιχο πληθυσμό της 1ης Ιανουαρίου 2022 που ήταν 10.461.627 άτομα. Η μείωση του υπολογιζόμενου πληθυσμού οφείλεται κατά κύριο λόγο στο γεγονός ότι το 2022 πέθαναν 139.921 άτομα, ενώ αντίστοιχα γεννήθηκαν πολύ λιγότεροι, μόλις 75.921 άτομα.

Δημογραφικό: Κάν' το όπως η Νάξος, η Κάσος και το Ρέθυμνο

Η ομάδα των ηλικιωμένων ατόμων άνω των 65 συνεχίζει να αυξάνεται και ο πληθυσμός από 0-14 ετών να μειώνεται, όπως φαίνεται από τον **δείκτη γήρανσης**. Συγκεκριμένα, ο πληθυσμός ηλικίας 0-14 ετών ανήλθε σε 13,4% του συνολικού πληθυσμού, έναντι 63,7% του πληθυσμού 15-64 ετών και 22,9% του πληθυσμού 65 ετών και άνω. Την 1η Ιανουαρίου 2023, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία 1.843.933 άνθρωποι στην Ελλάδα ήταν ηλικίας άνω των 65 ετών, ενώ 3.105 άνθρωποι είχαν ξεπεράσει τα 100. Μάλιστα 391.208 άνθρωποι ήταν ήδη άνω των 85 ετών με ό,τι συνεπάγεται αυτό για το σύστημα υγείας άλλα και τις αναγκαίες πολιτικές για τη στήριξη των ηλικιωμένων. Πληθυσμιακά η μεγαλύτερη ομάδα βρισκόταν ανάμεσα στα 45-49, συνολικά 802.527 άνθρωποι, ενώ 797.076 ήταν μεταξύ 50-54 ετών. Κάτω των 29 ετών ήταν 2.972.619 άτομα.

Το 36,4% του πληθυσμού της χώρας κατοικεί στην **Αττική**, ενώ σε μεγάλη απόσταση δεύτερη περιφέρεια σε πληθυσμό είναι η Κεντρική Μακεδονία όπου διαμένει το 17,1% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Η Θεσσαλία όπου διαμένει το 6,6% του πληθυσμού της χώρας είναι η τρίτη σε πληθυσμιακό μέγεθος περιφέρεια. Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατοικεί το 6,2% του πληθυσμού, στην Κρήτη το 6%, στην Ανατολική Μακεδονία και στη Θράκη το 5,4%, στην Πελοπόννησο το 5,1%, στη Στερεά Ελλάδα το 4,8%, στην Ηπειρο το 3,1%, όπως και στο Νότιο Αιγαίο, στη Δυτική Μακεδονία το 2,4%, και στα Ιόνια Νησιά το 1,9% όπως και στο Βόρειο Αιγαίο. Η Έρευνα Φυσικής Κίνησης Πληθυσμού, με τη σημερινή της μορφή, διενεργείται από το 1956. Η ΕΛΣΤΑΤ λαμβάνει, σε μηνιαία βάση, πρωτογενή δεδομένα φυσικής κίνησης πληθυσμού από το υπουργείο Εσωτερικών, μέσω πληροφοριακών συστημάτων τα οποία ενημερώνονται κατ' αρχάς από τα ληξιαρχεία των δημοτικών αρχών της χώρας. Τα αποτελέσματα της έρευνας διαχέονται σε ετήσια βάση. Η μεταναστευτική κίνηση εκτιμάται με τη χρήση διαφόρων τεχνικών και στοιχείων άλλων χωρών.

<https://www.kathimerini.gr/society/562806868/to-2022-efygan-139-921-ellines-kai-gennithikan-molis-75-921/>

ΠΗΓΗ. η Καθημερινή

Λειψυδρία και ΑΠΕ

<https://www.kathimerini.gr/opinion/563208532/leipsydria-kai-ape/>

Μάνος Στέφανος³

Τα νησιά του Αιγαίου περιβάλλονται από θάλασσα, λούονται με ήλιο τις περισσότερες ημέρες του χρόνου και είναι εκτεθειμένα σε ισχυρούς ανέμους. Προσελκύουν τον διεθνή τουρισμό και έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον για παραθερισμό. Αντιμετωπίζουν όμως σοβαρά προβλήματα λειψυδρίας που πλήττουν τον τουρισμό και τον πρωτογενή τομέα (καλλιέργειες και κτηνοτροφία).

Παρατηρώ ότι η εγκατάσταση ανεμογεννητριών προκαλεί παντού στην Ελλάδα ανεξήγητες, σχεδόν υστερικές, αντιδράσεις. Παραγνωρίζεται ότι οι ανεμογεννήτριες τοποθετούνται αναγκαστικώς εκεί όπου υπάρχουν άνεμοι. Παραγνωρίζεται επίσης ότι ενώ για το φυσικό αέριο μοσχοπληρώνουμε και εξαρτόμαστε από τρίτους, ο άνεμος μας προσφέρεται χωρίς αντάλλαγμα για την παραγωγή ενέργειας. Το ίδιο και ο ήλιος.

Το πρόβλημα της λειψυδρίας στα νησιά αντιμετωπίζεται (ή σωστότερα θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί) με την εγκατάσταση μεγάλων μονάδων αφαλάτωσης θαλασσινού νερού (που και αυτό διατίθεται χωρίς αντάλλαγμα) που να καλύπτει όχι μόνο όλες τις ανάγκες για πόσιμο νερό τους καλοκαιρινούς μήνες, αλλά και τις αρδευτικές ανάγκες του πρωτογενούς τομέα.

Εκτιμάται ότι για την αφαλάτωση 1.000 κυβικών μέτρων θαλασσινού νερού χρειάζονται περίπου 4.000 kWh ενέργειας. Οι σημαντικές ενεργειακές ανάγκες μιας μεγάλης μονάδας αφαλάτωσης ή και περισσοτέρων μπορούν και πρέπει να καλυφθούν από ΑΠΕ.

Για κάθε νησί των Κυκλάδων πρέπει να εκπονηθεί ειδική μελέτη που να προβλέπει τις ανάγκες για τα επόμενα τουλάχιστον δέκα χρόνια σε νερό και ενέργεια. Ένα τέτοιο έργο ξεπερνάει τις δυνατότητες, τεχνικές και διοικητικές, ενός κυκλαδίτικου δήμου. Για να πραγματοποιηθεί θα πρέπει να συσταθεί ειδική κρατική υπηρεσία που με τη σύμφωνη γνώμη του δήμου θα παρακολουθήσει την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών και στη συνέχεια των τεχνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών μελετών (σημαντική και δύσκολη είναι η διάθεση των λυμάτων της αφαλάτωσης και η χωροθέτηση των εργοστασίων αφαλάτωσης).

Η γνώμη μου είναι η αρχή να γίνει από τη Νάξο. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί ο τουρισμός της αλλά και η παραγωγή πατάτας και τα τυροκομεία της και όλα όσα εξαρτώνται από το νερό. Όπως έγραψα και παραπάνω, το νερό της θάλασσας μπορεί

3 Ο κ. Στέφανος Μάνος είναι πρώην υπουργός.

να γίνει πόσιμο με τη βοήθεια των ανέμων και του ήλιου. Εκτιμώ ότι από την παραγωγή των ανεμογεννητριών το 20% θα καταναλώνεται για τη λειτουργία της αφαλάτωσης και ενδεχομένως ενός συστήματος αποθηκευτικών ταμιευτήρων.

Στην ηλικία μου δεν έχω πια την αισιοδοξία ότι θα δω να εφαρμόζεται μια πρόταση σαν αυτή. Έχω όμως την απόλυτη βεβαιότητα ότι αυτή είναι η ενδεδειγμένη αντιμετώπιση του προβλήματος. Φαντάζομαι τη Νάξο και τους Ναξιώτες να ευημερούν χάρη στο άφθονο καλό νερό που θα καλύπτει όλες τους τις ανάγκες, στηριζόμενοι στην καθαρή ενέργεια των ανέμων. Η ευημερία σίγουρα θα αντιστρέψει τις αρνητικές δημογραφικές εξελίξεις. Ελπίζω να ξεπεράσει η κυβέρνηση τον έμφυτο αρνητισμό της –«αυτά δεν γίνονται»– και να δοκιμάσει να μελετήσει την πρόταση.

ΑΠΟΨΗ

Μια τολμηρή πρόταση για τις Ενοπλες Δυνάμεις

Άρθρο Ιωάννη Κ. Γεωργιάδη στην «Κ»:

Το παράδειγμα του Βρετανού Ράντακιν δείχνει ότι απόφοιτοι της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, μηχανικοί του ΕΜΠ ή του Παντείου Πανεπιστημίου μπορούν να γίνουν αξιωματικοί του Π.Ν.

Τα αποτελέσματα και των φετινών Πανελλαδικών ήταν φαντάζομαι ένα γερό τράνταγμα για όλους όσοι αγαπούν τις [Ένοπλες Δυνάμεις \(Ε.Δ.\)](#). Ήδη έχουν γραφτεί πολλά για τις αιτίες που τα παιδιά μας αποφεύγουν να εισέλθουν στις παραγωγικές σχολές των Ε.Δ. Για τον λόγο αυτό θα αποφύγω να σχολιάσω περαιτέρω.

Ως άνθρωπος της πράξης και παλιό στέλεχος του **Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.)** επαναφέρω μια τολμηρή αλλά πιστεύω εφικτή πρόταση που είχα αποστείλει και σε επιστολή μου προς την «Κ» το 2021. Εδώ και κάποια χρόνια υποστηρίζω ότι οι Πανελλαδικές Εξετάσεις δεν είναι ο κατάλληλος τρόπος εισόδου στις παραγωγικές σχολές των Ε.Δ. Υπάρχει ένας διαφορετικός τρόπος, δοκιμασμένος στο Βασιλικό Ναυτικό της Μεγάλης Βρετανίας και αποδεδειγμένα αποτελεσματικός. Το Ναυαρχείο καθορίζει τις ετήσιες ανάγκες σε όλες τις ειδικότητες. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να είναι απόφοιτοι ΑΕΙ με υψηλές βαθμολογίες και να πληρούν τις προδιαγραφές προκειμένου να περάσουν με επιτυχία το πρόγραμμα αθλητικών επιδόσεων σε ξηρά και θάλασσα και τις σχετικές ψυχοσωματικές δοκιμασίες. Θα πρέπει, επίσης, να διέλθουν επιτυχώς συνέντευξη ενώπιον υψηλόβαθμης επιτροπής ανωτάτων αξιωματικών, να επιζήσουν μιας σκληρής καλοκαιρινής δοκιμασίας, να φοιτήσουν επιτυχώς και να περάσουν μια περίοδο πρακτικής εκπαίδευσης σε πλοία του στόλου ως δόκιμοι σημαιοφόροι.

[Κίνητρα για περισσότερους νέους στις στρατιωτικές σχολές](#)

Η επιβεβαίωση της επιτυχίας της ανωτέρω διαδικασίας εκτιμώ ότι είναι η περίπτωση του ναυάρχου Τόνι Ράντακιν του βρετανικού Βασιλικού Ναυτικού, ο οποίος από τον Νοέμβριο του 2021 είναι ο νέος Βρετανός ΑΓΕΕΘΑ. Ο ναύαρχος Ράντακιν εισήλθε στο Βασιλικό Ναυτικό όντας απόφοιτος Νομικής Σχολής βρετανικού πανεπιστημίου και πιστοποιημένος δικηγόρος. Δεν χρειάστηκαν Πανελλαδικές Εξετάσεις και τέσσερα χρόνια φοίτησης σε **Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ)** για να γίνει ο λαμπρός αυτός αξιωματικός ένας καλός ναύτης, ένας εξαιρετος επιτελής και να καταλήξει ΑΓΕΕΘΑ έχοντας υλοποιήσει τα οράματά του.

Ενα αυστηρά ακριβοδίκαιο σύστημα και μια καλά οργανωμένη ΣΝΔ μπορεί να αποδώσει άριστους ναύτες αξιωματικούς σε λιγότερο από δύο χρόνια, αφιερώνοντας όλο τον χρόνο στη στρατιωτική και ναυτική εκπαίδευση, αποφεύγοντας ταυτόχρονα πολλά και σοβαρά εσωτερικά προβλήματα λειτουργίας.

[Τα αίτια της «μεγάλης φυγής» από το Πολεμικό Ναυτικό](#)

Το παράδειγμα του Ράντακιν μας λέει ότι απόφοιτοι της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, μηχανικοί οποιασδήποτε ειδικότητας του ΕΜΠ, του Παντείου Πανεπιστημίου ή των οικονομικών πανεπιστημίων μπορούν να γίνουν αξιωματικοί του Π.Ν., να κυβερνήσουν πολεμικά πλοία, να διοικήσουν σχηματισμούς και επιτελεία, να πετάξουν αεροσκάφη και να γίνουν άριστοι WET officers (γέφυρας, μηχανικοί, πιλότοι αεροσκαφών και ελικοπτέρων, logisticians, ιατροί), war fighters (πεζοναύτες), αρκεί να αγαπούν πραγματικά τη θάλασσα, το Πολεμικό Ναυτικό και να θέλουν να υπηρετήσουν την πατρίδα και το έθνος με κάθε θυσία.

Τα πλεονεκτήματα ενός τέτοιου συστήματος είναι προφανή. Αποδίδονται στον Στόλο, και στη Ναυτική Υπηρεσία γενικότερα, καλοί ναύτες με υψηλή ακαδημαϊκή και στρατιωτική εκπαίδευση – μόρφωση και κυρίως αγάπη για το Π.Ν., τη θάλασσα και την πατρίδα. Βασική και αυστηρή προϋπόθεση του ανωτέρω συστήματος, η ανάταξη των αμοιβών των στελεχών σε ευπρεπή επίπεδα και με διαφορετικότητα ύψους αμοιβών ανάλογα με την τελική ειδίκευση, που με απλά λόγια σημαίνει διπλασιασμό κατ' ελάχιστον των απολαβών του εισαγωγικού βαθμού (σημαιοφόρος). Γνωρίζω ότι αυτή η πρόταση δεν θα αρέσει σε πολλούς, αλλά τουλάχιστον μπορεί να είναι αφορμή για ανταλλαγή απόψεων και διάλογο, στα οποία μπορεί να βοηθήσει και η υλοποίηση ενός συνεδρίου με στόχο τη διόρθωση του προβλήματος.

Ο αργός, αόρατος «θάνατος» του αγρότη

<https://www.kathimerini.gr/society/563207617/o-argos-aoratos-thanatos-toy-agroti/>
[Ιωάννα Φωτιάδη](#)

Η Γαλλία, η πρώτη χώρα στην Ευρώπη στην αγροτική παραγωγή, μετράει σήμερα 390.000 φάρμες έναντι 4 εκατομμυρίων εκατό χρόνια πριν. «Ποιος θα μας εξασφαλίζει την τροφή;» («Qui va nous nourrir?») διερωτάται η 45χρονη Γαλλίδα δημοσιογράφος **Αμελί Πουανσό**, ήδη από τον τίτλο του βιβλίου που κυκλοφόρησε πρόσφατα στη Γαλλία. Η μελέτη της βασίζεται σε πολύμηνη έρευνα –πάνω από 40 συνεντεύξεις **αγροτών** και **επιστημόνων**, στατιστικά από τις γαλλικές κρατικές υπηρεσίες– και θέτει υπαρξιακά ερωτήματα που μεταφέρουν νοητά τον αναγνώστη πολύ πέρα από τις φάρμες της Γαλλίας.

«Από το 2019 καλύπτω για τη Mediapart (σ.σ. διαδικτυακή συνδρομητική ανεξάρτητη εφημερίδα) το αγροτικό ρεπορτάζ», **λέει στην «Κ» η κ. Πουανσό**. Τη σεζόν 2018-19 ξεκινάει στις μικρές πόλεις της Γαλλίας το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων και εκείνη προτείνει στη Mediapart να στρέψουν περισσότερο το βλέμμα τους στη γαλλική περιφέρεια. Έτσι, μετά το πέρας της καραντίνας, η κ. Πουανσό αφήνει το γραφείο της στο Παρίσι και «οργώνει» τη Γαλλία. Εκεί διαπιστώνει ιδίως όμμασι τον «θάνατο του αγρότη».

Στη Βρετανία και τη Νορμανδία υπάρχουν φάρμες με γαλακτοπαραγωγικές αγελάδες, στην κεντρική **Γαλλία** εκτρέφονται αγελάδες για το κρέας τους, στη Βρετανία γίνεται επίσης μαζική εκτροφή χοίρων και κοτόπουλων, σε όλη τη χώρα κτηνοτρόφοι ασχολούνται με κασίκες και πρόβατα· σε μεγάλες εκτάσεις στον βορρά και νότια του Παρισιού καλλιεργούνται δημητριακά, πατάτες, κριθάρι και ζαχαρότευτλα, ενώ στον νότο οι **γεωργοί** έχουν οπωροφόρα δένδρα. Το υπουργείο Γεωργίας κάνει ανά δεκαετία καταμέτρηση των ενεργών αγροτών, γεωργών και κτηνοτρόφων. «Η δουλειά στη γη είναι επίπονη και ένας γεωργός κατά κανόνα έχει χαμηλότερες απολαβές από έναν υπάλληλο». Δεδομένης της κλιματικής αλλαγής και του ανταγωνισμού στην αγορά, ο σύγχρονος αγρότης οφείλει να έχει γνώσεις μετεωρολογίας, γεωπονικής, οικονομίας, μάρκετινγκ... Καθώς, λοιπόν, ο πήχυς ανεβαίνει ασταμάτητα, ακόμη και την τελευταία δεκαετία η «φυγή» είναι εντυπωσιακή: οι 490.000 αγροτικές εκμεταλλεύσεις το 2010 έγιναν 390.000 το 2020. Για κάθε 20.000 αγρότες που αποχωρούν λόγω συνταξιοδότησης, εισέρχονται μόλις 13.000 νεότεροι. Στο σύνολο του ενεργού οικονομικά πληθυσμού της Γαλλίας αναλογεί μόνο το 4% στους εργαζομένους στον πρωτογενή τομέα, γεωργούς και κτηνοτρόφους, ιδιοκτήτες και εργάτες γης. «Έως το 2030 οι μισοί θα έχουν συνταξιοδοτηθεί». Διαχρονικά, τα παιδιά των αγροτών και κυρίως οι κόρες επιθυμούν διακαώς να ακολουθήσουν μια διαφορετική πορεία. «Μεταπολεμικά, πολλές γυναίκες από **αγροτικές οικογένειες** έγιναν δασκάλες ή γραμματείς, μακριά από τις πατρογονικές τους εστίες». Η ύπαιθρος ερήμωσε από γυναίκες. «Και οι ίδιοι οι αγρότες ενθάρρυναν και στήριζαν ανέκαθεν τα παιδιά τους να σπουδάσουν για να φύγουν».

Διπλασιάζεται η επιδότηση στους νέους αγρότες

Η παραγωγή

Μια ματιά, ωστόσο, στις παραγόμενες ποσότητες, που είναι σταθερές ή και μεγαλύτερες χρόνο με τον χρόνο, δημιουργεί σύγχυση. «Μειώνεται ο αριθμός των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και των αγροτών – ιδιοκτητών γης, αυξάνονται, όμως, τρομακτικά οι εκτάσεις του καθενός», διευκρινίζει η Γαλλίδα δημοσιογράφος. Μια μέση αγροτική εκμετάλλευση στη Γαλλία υπολογίζεται στα 690 στρέμματα. «Οι παραδοσιακά μικρές γαλλικές φάρμες τείνουν να αφανιστούν, όποιος κληρονομεί μια **αγροτική εκμετάλλευση** την πουλάει έναντι υψηλού αντιτίμου σε κάποιον που τελικά συγκεντρώνει μια πολύ μεγάλη έκταση». Κατά συνέπεια, «οι αγροτικές καλλιέργειες γίνονται με βιομηχανικό τρόπο, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για το περιβάλλον». Στις φάρμες απασχολούνται εργάτες γης, οι οποίοι συχνά είναι αλλοδαποί, χωρίς δικαίωμα ψήφου ούτε γνώση γαλλικών, αλλά κυρίως χωρίς άποψη για τις καλλιεργητικές μεθόδους.

Για κάθε 20.000 Γάλλους αγρότες που αποχωρούν λόγω συνταξιοδότησης, εισέρχονται μόλις 13.000 νεότεροι.

Ο αγροτικός κόσμος, ως πληθυσμιακή ομάδα, γίνεται ορατός στην Ευρώπη –αλλά και στα καθ' ημάς– όποτε διοργανώνει κινητοποιήσεις. Με την ισχύ των τρακτέρ και υπό τον φόβο διακοπής της κυκλοφορίας στις μεγάλες οδικές αρτηρίες ή της καταστροφής μέρους της σοδειάς, τραβάει τα φώτα της δημοσιότητας. «Τον Ιανουάριο οι διαμαρτυρίες ξεκίνησαν στα νοτιοδυτικά της Γαλλίας από μεμονωμένους αγρότες και κτηνοτρόφους με μικρά εισοδήματα και προβλήματα λόγω μιας νόσου των αγελάδων», θυμάται, «σταδιακά, οι φωνές τους ενώθηκαν με εκείνες των Γερμανών». Τα αιτήματά τους αφορούν το κόστος παραγωγής – αρχής γενομένης από την τιμή του πετρελαίου. Το κίνημα, σύμφωνα με την ίδια, γρήγορα θέτει υπό την «ομπρέλα» του το πανίσχυρο **συνδικάτο της Γαλλίας FNSEA** (Federation Nationale des Syndicats d' Exploitants Agricoles), το οποίο εργαλειοποιεί την οργή των αγροτών. «Το FNSEA είναι σταθερά ενάντια σε κάθε μεταρρύθμιση, ως εκ τούτου πολέμησε όλες τις αλλαγές που προβλέπονταν στη νέα ΚΑΠ, μεταξύ των οποίων τη στροφή σε μείωση της χρήσης των χημικών στις καλλιέργειες και στη σύνδεση των επιδοτήσεων με τις καλλιεργητικές μεθόδους». Η πίεση αποδίδει. «Η γαλλική κυβέρνηση υποχώρησε αμέσως και εν συνεχεία σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπήρξε “πάγωμα” των περισσότερων μεταρρυθμίσεων». Η ίδια κρίνει την εν λόγω εξέλιξη ως «πύρρειο νίκη», με σοβαρές μακροπρόθεσμες συνέπειες. «Δεν γίνεται να μην αλλάξει τίποτα, όταν το 23% των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα προέρχεται από τον πρωτογενή τομέα και ταυτόχρονα γνωρίζουμε πλέον τις επιπτώσεις από τη χρήση φυτοφαρμάκων στις καλλιέργειες και ορμονών στην εκτροφή των ζώων».

Τις ελπίδες της για τη συνέχιση της **γεωργίας** με όρους αειφορίας εναποθέτει στους «νέους αγρότες»: άνθρωποι που συνειδητά μεταπηδούν από άλλους κλάδους στη γεωργία. «Πολλοί νιώθουν εγκλωβισμένοι στον τρόπο ζωής τους: στην καθιστική εργασία, στην αυστηρή ιεραρχία και τα συχνά αφηρημένα πρότζεκτ, θέλουν να είναι κύριοι του εαυτού τους, να κοπιάζουν και να έχουν ένα από αποτέλεσμα, να ζουν

στη φύση και να μεγαλώνουν εκεί τα παιδιά τους». Σε αυτή την επαναστατική «κινητικότητα» καθοριστικό ρόλο, βεβαίως, έπαιξε και η πανδημία.

Το όνειρό τους συναντάει, ωστόσο, σοβαρά προσκόμματα, καθώς καλούνται να αγοράσουν μεγάλης έκτασης αγροτεμάχια. Οι τιμές, όμως, είναι απαγορευτικές: κυμαίνονται στα 20.000 ευρώ τα δέκα στρέμματα στις πιο εύφορες περιοχές της χώρας. Το συνολικό κόστος της επένδυσης αυξάνεται έτι περαιτέρω με την αγορά μηχανημάτων, σπιτιού και ζώων. «Συνάντησα ανθρώπους που ένωσαν τις δυνάμεις τους τέσσερις μαζί, δανείστηκαν από την τράπεζα με ορίζοντα αποπληρωμής 30 ετών· γνώρισα άλλους που δεν κατάφεραν να βρουν μεγάλες διαθέσιμες εκτάσεις ή να πείσουν για τη φερεγγυότητά τους τις τράπεζες». Στην ισχύουσα ΚΑΠ προβλέπεται ενίσχυση για φερέλπιδες αγρότες, αλλά τίθεται το όριο ηλικίας των 40 ετών. «Η αλλαγή, όμως, καριέρας γίνεται συνήθως μετά τα 40». Η εν λόγω αδικία πλήττει περισσότερο τις γυναίκες. «Στη Γαλλία όλοι όσοι ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα οφείλουν να παρακολουθήσουν κάποια εκπαίδευση και να λάβουν πιστοποίηση· βάσει των στοιχείων το ενδιαφέρον των γυναικών είναι μεγάλο, ωστόσο συνήθως οι εκκολαπτόμενες αγρότισσες είναι άνω των 40».

[Πρόταση για ριζική αλλαγή της ΚΑΠ και νέα κριτήρια ενίσχυσης των αγροτών](#)

Οικολογική ευαισθησία

Η νέα γενιά διακρίνεται για το μεράκι και την οικολογική της ευαισθησία. «Επιλέγουν καλλιέργειες που δεν απαιτούν πολύ νερό, εκτρέφουν μικρό αριθμό ζώων, τα οποία αφήνουν ελεύθερα στις φάρμες». Το αν θα επιτύχουν ή όχι, η κ. Πουανσό δεν μπορεί να το προεξοφλήσει. «Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πρέπει να αναλογιστούν με σοβαρότητα πώς θα μπορέσουν να ενισχύσουν όσους θέλουν να δουλέψουν στον πρωτογενή τομέα, διότι αυτοί είναι που θα μας εξασφαλίσουν την τροφή του μέλλοντος».

Οι δυσκολίες επιστροφής στην ελληνική ύπαιθρο και τα παράδοξα

«Στην Ελλάδα, οι απασχολούμενοι στον αγροτικό τομέα, ως αγρότες και ιδιοκτήτες γης, ως μέλη της οικογένειας που βοηθούν, ως μισθωτοί εργαζόμενοι, εποχικοί και μόνιμοι, αντιστοιχούν σε 450.000-500.000 άτομα», διευκρινίζει ο **Απόστολος Παπαδόπουλος**, καθηγητής Γεωγραφίας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. «Αποτελούν το 10% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού». Οπως συμβαίνει και στη Γαλλία, παρατηρείται τάση μείωσης της συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας.

Αυξάνεται και εδώ η έκταση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων: από 40 τ.μ. σε 60 τ.μ. ανά αγρότη. Παρόμοιες είναι και οι τάσεις στον χώρο της κτηνοτροφίας: «Οι κτηνοτρόφοι μειώνονται, οι μέθοδοι εκτροφής των ζώων γίνονται πιο συγκεντρωτικές».

Σημειώνεται μια αργή και σταθερή γήρανση του πληθυσμού, με περίπου τους μισούς αγρότες (40%-45%) να είναι άνω των 55 ετών. «Οι γυναίκες, που στο παρελθόν εργάζονταν ως συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη, σταδιακά έφυγαν και βρήκαν άλλα αντικείμενα απασχόλησης, καθώς ένιωθαν θύματα μιας εθιμικής

κατάστασης». Στη χώρα μας, σε αντίθεση με τη Γαλλία, όσοι αποφασίσουν να ασχοληθούν με την αγροτική παραγωγή δεν υποχρεούνται να εκπαιδευτούν. «Στις έρευνες πεδίου που κάνουμε δηλώνουν κατά κανόνα εμπειρική γνώση», εξηγεί. «Μόνο όσοι εντάσσονται σε προγράμματα, όπως “Νέοι Αγρότες”, οφείλουν να παρακολουθήσουν σεμινάρια, που οργανώνει ο ΕΛΓΟ-Δήμητρα· πρόκειται συχνά για μια τυπική διαδικασία».

Στη χώρα μας, σε αντίθεση με τη Γαλλία, όσοι αποφασίσουν να ασχοληθούν με την αγροτική παραγωγή δεν υποχρεούνται να εκπαιδευτούν.

Τη δεδομένη στιγμή, βέβαια, αυτό που απασχολεί τις αγροτικές περιοχές είναι η φυγή των αλλοδαπών εργατών γης. «Η επιστροφή στην ελληνική ύπαιθρο και στο απαιτητικό επάγγελμα του αγρότη είναι μια ρομαντική ιδέα, όχι όμως πάντοτε ρεαλιστική», επισημαίνει ο κ. Παπαδόπουλος. Στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, άλλωστε, είχε διατυπωθεί αυτή η ιδέα ως βέλτιστη λύση για ανέργους και είχαν σχεδιαστεί ανάλογα προγράμματα. «Πολλοί εξ αυτών επέστρεψαν πάλι στα αστικά κέντρα», λέει ο κ. Παπαδόπουλος. «Πέτυχαν όσοι διέθεταν κτηματική περιουσία ή είχαν εύκολη πρόσβαση σε αυτή, δεδομένου ότι η αγορά αγροτεμαχίων δεν είναι εύκολη». Άλλες ιστορίες επιτυχίας αφορούν «όσους ασχολήθηκαν με την τυποποίηση τοπικών αγροτικών προϊόντων – γαλακτοκομικών, μελιού, κρασιού». Η ένταξη νέων επαγγελματιών σε κλειστές τοπικές κοινωνίες δεν είναι απρόσκοπτη ούτε αυτονόητη. «Χρειάζεται να παλέψουν για να γίνουν αποδεκτοί – σε αυτό βοηθά συνήθως μια έστω και μακρινή καταγωγή από έναν τόπο». Κυριαρχούν, όπως φαίνεται, διαφορετικές κοσμοθεωρίες στην ελληνική ύπαιθρο, που οδηγούν σε μια ιδιότυπη «αντιπαράθεση» μεταξύ των διαφορετικών «γενεών». «Όσοι επιλέγουν να ασχοληθούν τώρα με την αγροτική παραγωγή έχουν σπουδάσει και φιλοδοξούν να εφαρμόσουν καινοτόμες μεθόδους ή να δοκιμάσουν νέες καλλιέργειες». Οι αγρότες της «παλαιάς» γενιάς, σε όλη την Ευρώπη, ανθίστανται ως επί το πλείστον στη μείωση χρήσης φυτοφαρμάκων με τη λογική ότι αυτό συνδέεται με τη μείωση της παραγωγής. «Οφείλουμε τη βιολογική γεωργία, ως φιλοσοφία αλλά και ως πρακτική, στους αστούς», υπενθυμίζει ο κ. Παπαδόπουλος.

«Αυτός δεν είναι ήλιος, είναι φλόγιστρο»

«Πρέπει να μας προβληματίσει η αριθμητική μείωση των αγροτών, όπως και οι πολλές ακαλλιέργητες εκτάσεις στην Ελλάδα». Σήμερα, πολλές εκτάσεις ανήκουν τυπικά σε γυναίκες, καθώς πέρασαν για φορολογικούς λόγους σε κόρες ή συζύγους αγροτών, ενώ παρατηρείται και έντονο ενδιαφέρον από γυναίκες. «Για πολλές είναι και ένας τρόπος χειραφέτησης σε ένα ανδροκρατούμενο περιβάλλον», σχολιάζει. «Θεωρώ πολύ πιθανό να επιτύχουν, δεδομένου ότι δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία στα περιβαλλοντικά ζητήματα και τείνουν να βάζουν τάξη σε ό,τι καταπιάνονται», καταλήγει ο κ. Παπαδόπουλος.

Μιχάλης Μπλέτσας: Από το MIT στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας

Επειτα από 29 χρόνια διαρκούς παρουσίας στο MIT, ο διοικητής της νεοσύστατης Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας μιλά στην «Κ» για την επιστροφή του σε μια διαφορετική Ελλάδα και τις προκλήσεις της νέας του θέσης

Το πρωί της περασμένης Τρίτης ο **Μιχάλης Μπλέτσας** κατέβηκε από το αεροπλάνο, που είχε προσγειωθεί στο αεροδρόμιο «**Ελευθέριος Βενιζέλος**». Είχε μόλις φτάσει από τις ΗΠΑ, με εισιτήριο χωρίς ημερομηνία επιστροφής. Ηρθε για να μείνει. Η πρώτη του στάση ήταν στα γραφεία της νεοσύστατης **Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας**, όπου θα έχει τον ρόλο του διοικητή.

Ο μέχρι πρότινος διευθυντής υπολογιστικών συστημάτων του MIT Media Lab ξεκινά μία νέα ζωή στην Ελλάδα, 34 χρόνια αφότου έφυγε για τις ΗΠΑ και έχοντας εργαστεί στο **MIT επί 29 χρόνια**. Από τη δεκαετία του **1990**, που εργάστηκε για τελευταία φορά εδώ, η Ελλάδα έχει αλλάξει άρδην, μιλάμε για μια άλλη χώρα. «Και δεν είχα εργαστεί ποτέ στο Δημόσιο», λέει ο ίδιος χαμογελώντας.

Η «Κ» τον συνάντησε λίγες ώρες μετά την άφιξή του στη Αθήνα και συζήτησε μαζί του για τις προκλήσεις της νέας του θέσης, τον σχεδιασμό και τους στόχους της νεοσύστατης Αρχής.

Διαβάστε όλη την συνέντευξη στον σύνδεσμο

<https://www.kathimerini.gr/opinion/interviews/563029909/michalis-mpletsas-apo-to-mit-stin-ethniki-archi-kyvernoasfaleias/>

ΠΗΓΗ. η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ντάνιελ Ζίμπλαντ

Καθηγητής Πολιτικής επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ

Το βιβλίο που έγραψε το 2028 με τον Στίβεν Λεβίτσκι με τίτλο “**Πως πεθαίνουν οι Δημοκρατίες..**” έγινε μπεστ σέλερ. Πέντε χρόνια μετά το δίδυμο του Χάρβαρντ επιστρέφει στο ίδιο θέμα με την “**Τυραννία της μειοψηφίας..**” Ο ίδιος σημειώνει emphaticά “προτιμώ να ζω σε μια δημοκρατία που δεν λειτουργεί καλά παρά σε ένα αυταρχικό σύστημα..”

Σημείωση. Όταν η Λέσχη αποκτήσει τον δικό της χώρο (κινήσεις στον στόχο αυτό έχουν αναληφθεί), θα αποκτήσει και την δική της βιβλιοθήκη που θα την κοσμούν βιβλία σαν αυτά των Ζίμπλαντ και Λεβίτσκι. Δωρεές γίνονται αποδεκτές από τώρα (σημείο επαφής «Γενική Γραμματεία ΤΛΠ – Αγγελική Μπάρδα..»)

Άμυνα. Βλέποντας στο Μέλλον. Η Ναυτική Ισχύς

Κλείδωσε» η προμήθεια και τέταρτης φρεγάτας

Η αντίστροφη μέτρηση για την απόκτηση και τέταρτης φρεγάτας τύπου FDI ΗΝ ξεκίνησε. Την απόφαση γνωστοποίησε ο υπουργός Εθνικής Άμυνας Νίκος Δένδιας, ο οποίος βρέθηκε στη Λοριάν της Γαλλίας για την καθέλκυση της δεύτερης φρεγάτας «Νέαρχος» αυτού του τύπου.

<https://www.kathimerini.gr/politics/563229226/kleidose-i-promitheia-kai-tetartis-fregatas/>

Βασίλης Νέδος

Σταύρος Ιωαννίδης 20.09.2024

Ισχυρότερη ναυτική παρουσία στο Αιγαίο αλλά κυρίως στην Ανατολική Μεσόγειο επιδιώκει η Αθήνα με την προσθήκη της **4ης φρεγάτας FDI ΗΝ** στον στόλο του Πολεμικού Ναυτικού.

Από τα ναυπηγεία της Λοριάν, στη βορειοδυτική Γαλλία, όπου βρέθηκε για να παραστεί στην επίσημη τελετή καθέλκυσης της 2ης FDI του προγράμματος, της F-602 «Νέαρχος», ο υπουργός Εθνικής Άμυνας Νίκος Δένδιας ανακοίνωσε την έναρξη των διαπραγματεύσεων ανάμεσα στην Αθήνα και στο Παρίσι για την προμήθεια της 4ης φρεγάτας.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η απόφαση ελήφθη την περασμένη εβδομάδα σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο **Μέγαρο Μαξίμου**, υπό τον πρωθυπουργό **Κυριάκο Μητσοτάκη**. Στη σύσκεψη συμμετείχαν ο υπουργός Εθνικής Άμυνας **Νίκος Δένδιας**, ο αρχηγός ΓΕΕΘΑ στρατηγός **Δημήτριος Χούπης** και ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας **Θάνος Ντόκος**.

Αντικείμενο της σύσκεψης ήταν να τεθεί σε προτεραιότητα η εξεύρεση δημοσιονομικού χώρου και μετά να γίνουν οι κινήσεις ενίσχυσης του Π.Ν. Η άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης για την 4η FDI συνδέεται άμεσα με τον τρόπο που θα πραγματοποιηθεί τελικά η αναβάθμιση των τεσσάρων ΜΕΚΟ.

Σύμφωνα με ανώτατες πηγές, απορρίφθηκε η λύση της αναβάθμισης των τεσσάρων ΜΕΚΟ με ορίζοντα 90 μηνών, αλλά θα γίνει μία που θα αφορά πολύ βασικά συστήματα των φρεγατών και θα έχει ολοκληρωθεί σε 36 μήνες. Πρακτικά, η μικρότερη παρέμβαση στις ΜΕΚΟ ουσιαστικά δημιουργεί τον δημοσιονομικό χώρο για την 4η FDI.

Στην ίδια σύσκεψη αποφασίστηκε ότι θα προχωρήσει η αναβάθμιση των πυραυλακάτων τύπου «Ρουσέν» και των υποβρυχίων 214. Ενώ η συζήτηση για νέα υποβρύχια μετατίθεται στα τέλη της δεκαετίας.

Σε ερώτηση της «Κ» σχετικά με τον χρονικό ορίζοντα απόκτησης της 4ης FDI, αρμόδια πηγή ανέφερε ότι οι συζητήσεις θα ξεκινήσουν άμεσα, με σκοπό η Ελλάδα να παραλάβει τη φρεγάτα πριν από το τέλος της δεκαετίας.

Η Belharra «Νέαρχος» πρόκειται να εξοπλιστεί, μεταξύ άλλων, με πυραύλους στρατηγικής κρούσης Scalp Naval. [ΑΠΕ- ΜΠΕ/NAVAL GROUP/STR]

Ισχυρότερα όπλα

Εκτός από την πρώτη φρεγάτα του προγράμματος, την F-601 «Κίμων», η οποία έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και αναμένεται σύντομα να ξεκινήσει δοκιμές εν όρμω και εν πλω, οι άλλες τρεις πρόκειται να εφοδιαστούν με πυραύλους στρατηγικής κρούσης Scalp Naval, όπως ανακοίνωσε ο **Νίκος Δένδιας**.

Πρόκειται για έναν από τους πιο ισχυρούς πυραύλους τύπου Cruise που μπορεί να πλήξει στόχους, όπως θωρακισμένες εγκαταστάσεις και υποδομές υψηλής στρατηγικής αξίας, σε μεγάλο βάθος, ακόμη άνω των 1.000 χιλιομέτρων.

Με την προσθήκη των **Scalp Naval**, οι **φρεγάτες Belharra**, εκτός από μια εξαιρετική πλατφόρμα για αεράμυνα περιοχής, χάρη στους ικανότατους αντιαεροπορικούς πυραύλους Aster 30 που διαθέτουν, θα μετατραπούν σε ολοκληρωμένα οπικά συστήματα που θα έχουν τη δυνατότητα να εξαπολύουν **πυραύλους μεγάλου βεληνεκούς από το Αιγαίο ή την Ανατολική Μεσόγειο**.

[Τα όπλα των τεσσάρων FDI Belharra](#)

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όμως, έχουν και οι πρώτες πληροφορίες που έρχονται από τις δοκιμές του ιστού PSIM (Panoramic Sensors Intelligence Module), που στεγάζει το ραντάρ Sea Fire 500 και τους αισθητήρες του πλοίου. Πρακτικά, το πλοίο έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί μια ζώνη «άρνησης πρόσβασης» σε ακτίνα σχεδόν 500 χιλιομέτρων γύρω του. Ο,τι πετάει μέσα σε αυτή την περιοχή μπορεί να στοχοποιηθεί και να προσβληθεί από τα οπικά συστήματα της φρεγάτας.

Προτού επισκεφθεί τις δύο ελληνικές φρεγάτες που βρίσκονται ήδη στο νερό, την F-601 «Κίμων» και την F-602 «Νέαρχος», η οποία βρίσκεται πλέον εκτός της ναυπηγικής κλίνης για να ολοκληρωθεί η κατασκευή της και να τοποθετηθεί ο ιστός, ο Νίκος Δένδιας συναντήθηκε με το κλιμάκιο του Πολεμικού Ναυτικού που παρακολουθεί από κοντά την εξέλιξη του προγράμματος και ενημερώθηκε από τον διοικητή του, πλοίαρχο Χρήστο Μιχαλίτση, για την πρόοδο των εργασιών στις τρεις FDI που ήδη ναυπηγούνται στη Λοριάν.

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, η πρώτη φρεγάτα θα παραδοθεί στο Πολεμικό Ναυτικό την άνοιξη του 2025 και έξι μήνες αργότερα η δεύτερη. Καταλυτικό ρόλο, ωστόσο, θα παίξουν οι θαλάσσιες δοκιμές της γαλλικής FDI «Amiral Ronarc'h», που αποτελεί τον «πιλότο» του προγράμματος.

Επισκεφτείτε τον Ιστότοπο της Λέσχης στο tlp.gr

Στείλτε τους προβληματισμούς, τις απόψεις και τις ιδέες σας για δράσεις της Λέσχης στο trikalinilesxiprovlimatismou@gmail.com